

Prof. JUDr. Mahulena Hofmannová, CSc.

Katedra mezinárodního práva

PFUK

Oponentský posudek na diplomovou práci Petry Pospíšilové

Kosmické aktivity a ochrana životního prostředí

Padesát stran dlouhá a anglicky psaná diplomová práce si klade za cíl analyzovat současné kosmické právo s ohledem na ochranu životního prostředí jak Země, tak kosmického prostoru. Tento obecný cíl práce bych v dalších dílech autorky doporučila upřesnit a formulovat třeba sporným způsobem - např.: Je současné kosmické právo schopno chránit životní prostředí? Téma by bylo ještě možno zúžit: Pro účely diplomové práce by dle mého názoru plně stačilo se soustředit na jednu z vymezených oblastí – na ochranu před space debris, či dálkový průzkum Země.

Část věnovaná obecným informacím o kosmickém právu se jen stručně věnuje životnímu prostředí, a to v souvislosti s čl. VI a IX Kosmické smlouvy. V partii soustředěné na zásady přijaté OSN na tomto místě autorka zmiňuje dokument věnovaný dálkovému průzkumu Země pouze na okraji. Naopak značný důraz je kladen na Návrh úmluvy o space debris vypracovanému Výborem pro kosmické právo ILA, který je – citováno z práce Viikari – pisatelkou označen jako obyčejové právo: k tomuto závěru doporučuji dodat vlastní, třeba i kritický názor.

V části nadepsané Mezinárodní právní otázky plynoucí z kosmické činnosti se P. Pospíšilová zaměřuje zejména na problematiku space debris – kosmického smetí. Tato partie diplomové práce patří k nejzdařilejším, neboť autorka jde do hloubky problematiky a ukazuje své znalosti věci. Není zcela jasné, proč tato kapitola končí odstavcem o UNISPACE 50 a významu kosmických prostředků k ochraně prostředí.

V části nadepsané Regulace obecným mezinárodním právem není zcela přesné tvrzení, že Kosmická smlouva odráží obyčejové právo: Zde doporučuji diferencovat – nejsou to dle mého názoru všechna, ale pouze její některá či centrální ustanovení. Poté autorka otáčí perspektivu pohledu o 180 stupňů a táže se, zda obecné mezinárodní právo životního

prostředí je aplikovatelné v kosmu. To je zajímavý a pozitivní přístup : P. Pospíšilová uzavírá, že zásada polluter pays neplatí v kosmickém prostoru, neboť zásada dobrých sousedských vztahů nemůže být – patrně pro nedostatek teritoriální suverenity – přenesena do kosmického prostoru. Na tomto místě opět přichází s myšlenkou, že kosmické činnosti mohou ochraně životního prostředí také napomáhat : Tuto souvislost bych doporučovala rozvést při obhajobě : Není tomu tak, že i družice pro sledování životního prostředí je současně zatěžují svou přítomností, nemluvě o fázi, kdy již nejsou funkční ?

Analýza věnovaná dálkovému průzkumu ústí v tvrzení, že zásady OSN o tomto průzkumu jsou alespoň částečně obyčejovým právem. Zde by bylo třeba doplnit, proč diplomantka k tomuto závěru dochází. Odkaz na literaturu v poznámce 110 a 111 postrádá čísla stránek. Zásady OSN o dálkovém průzkumu nejsou hlouběji zkoumány.

Kapitola soustřeďující se na prevenci a ošetření přírodních katastrof hovoří o doporučujícím dokumentu – Chartě o kosmických a značných katastrofách OSN: Autorka zde zaujímá stanovisko, že tento doporučující dokument posiluje právní režim při odstraňování následků katastrof : Zde by bylo namístě vysvětlit, jakým způsobem se toto posilování projevuje. Závěr shrnuje informace uvedené v práci.

Práci doporučuji k obhajobě.

Při obhajobě doporučuji rozvést odpovědi na otázky kladené v posudku. Pokud by se autorka této problematice dále chtěla věnovat, doporučuji alespoň zmínit výsledky dlouholeté činnosti výboru COSPAR věnované prevenci kontaminace nebeských těles a Země.

Prof. JUDr. Mahulena Hofmannová, CSc.

Praha, 1. listopadu 2018.